

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Széchenyi utca SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hirdetmények.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSASALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre - - - - - 10 frt - kr. Félévre - - - - - 5 frt - kr. Negyedévre - - - - - 2 frt 50 kr. Egy hóra - - - - - 1 frt - kr.

Hirdetési díj:

Ottasábos petisor egyszeri beiktatásért 5 kr. Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. - Nyültre 4 hasábos petisorért 20 kr.

Hirdést vagy reklamot magában foglaló újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Kedd November 24.

236. szám.

Uj házsámozást kérünk.

Debreczen, nov. 24.

Sokban már jól előre haladtunk; sokban még nagyon hátra maradtunk. Gáncsnak és dicséretnek egyformán helye van nálunk. De a gáncsnak gyakran enyhitő körülmények mentsegeül szolgálnak; viszont a dicséretben olykor inkább előlegzés rejlik a jövőre nézve. — Tény, hogy diszes, emeletes házsorokon túl félreeső utcákban még bőven találhatók roskadozó nádasházak, amelyeket csak tulajdonosaik szegénysége és a hatóság elnézése tart fenn, talán nem is olyan sok ideig már, amikor a régi tűzvesztes Debreczennek emez utolsó emlékei is elpusztulnak. Sima aszfalt járdák és trachyt burkolatok közén majdnem az egyetlen piacvezetát kivéve nyáron mélyseges port vernek; burkolattól irtózó taligás lovak és hámba fogott ménesek; — télen ugyanazon helyeken pocsolóba merülnek agyig a szekerek.

Ilyen szembeeszközö kontrasztot akár hányat egymás mellé állíthatunk ami konzervatív és reform institúcióinkból, a szokásokból és hagyományokból, amelyekhez mi szívósan ragaszkodni látszunk és az új alkotásokból, amelyeknek a haladás vágya, a fejlődés követelménye adott életet. — Most, hogy a haladási igények kényszerítő hatalma következtében a bejelentési hivatalt szervezi a hatóság, új, éles ellentét fog képződni ezen modern intézmény és a mi ősi házsámozásunk között. — A házsámozásunk ez az avult régi rendszere, amely Debreczenben annyi fejlődés után is, annyi panasz, reformszándék dacára mind ez ideig fenntartotta magát, sehogysem fogja elősegíteni a bejelentési hivatalnak egyik fő célját, azt nevezetesen, hogy akár a helybelit, akár az idegent, ha valakit keres, könnyen és gyorsan hozzá kalauzolja.

Ugy áll a dolog, hogy a mi házsámozásunkon csak gyakorlott, jártas

ember tud eligazodni, — amilyenek a régi, kihálófélén lévő tizházságok voltak, amilyenek a kézbesítő hajdúk, meg a levélhordók. De hát e város lakosságának elenyészően csekély része tizházság, kézbesítőhajdu, meg levélhordó, vagyis olyan, aki olyan nagy helyismerettel bírjon. Az idegent pedig nem hogy tájékoztatják a házsámok, (amelyek sok helyen nem is olvashatók, a beme-szelés és befestés vagy elkallódás miatt, ép úgy mint a legtöbb utca név), — de sőt félrevezetik, úgy hogy azt kell hinnie a boldogtalan embernek, hogy ő Minos király labirintusába jutott, ahonnan soha többé ki nem juthat.

Furcsa, nagyon furcsa ez a mi házsámozásunk; olyan óriási ugrásokat tesznek a sorszámozók ugyanazon utcán is, mintha versenydíjra pályáznának. Például Czegléd-utca baloldalán Sasutcaig 1-3-ig, onnan a Kispipánál Burgundiába befordulva megy 38-ig; a 38. számú ház mellett van a Csapóutca felől jövő sorozathoz tartozó 311. sz. ház. Burgundia másik oldalán 39-en kezdődve kijön Czeglédre, végig megy Dedó-utcaig, innen Öt malom, Szegletes és Magos-utcaik baloldalán haladva elérjük a 98. számú házat a 39. számú szomszédságában. Czegléd jobboldalán pedig a piac felől az 1. sz. házzal szemben fekszik a 2148. sz. A 22. sz. házzal szemben találjuk Simonty Imre polgármester urnak 2156 sorszámmal jelölt szép emeletes házat Batthány-utca sarkán; a másik sarkon pedig már a 2562 sz. ház fekszik; ha megyünk lefelé ezen a soron a Kandia-utca innesső sarkán olvassuk a 2581. a tulós sarkon pedig a 2592. számot.

Hasonló érdekes példát mutat Kis-Czegléd-utca, amelynek egyik során 148—157 számokkal jelöljük a házak, a másik során pedig 2608—2613-mal. Pacsirta utcán a 158 sz. házzal átellenes a 2537. sz. Csillag-utcán a 210. számuval szomszédos a 2637. sz. Kut-

utcán a 603. sz. ház szomszédja 3181 sz. táblát visel.

Hatvan utca sem dicsekedhetik külön, jobb helyzettel. Eszaki oldalán Kis-mester utcaig 1091—1099, innessől kezdve Csók utcaig 1442—1444, Csók utcaig pedig végig 1517—1565 számok tájékoztatják az idegent; a másik oldalon eső házak a nagytemplomnál kiindulva lefelé 1578, 1577 stb. számokat mutatnak.

Hiszen ez nem rend, nem sorszámozás; ez valóságos chaosz, amelyben nem csoda, ha még a 19. számú fiakker kocsisa is úgy eltéved, hogy mikor azt mondja neki egy nejevel látogatásokat tenni akaró ur: vigyen minket először a Nap utca 2602 sz., azután pedig a Batthányi utca 2162 sz. házhoz, hát a bérkocsis teljes egy órahosszáig keresi azokat a házakat, le és fel kocsikáztatva a méltán idegessé vált urat és unót, — anélkül, hogy rátalálna arra a két házra, amelyek, nek tulajdonosa nevét sem ő, sem a bérkocsit megrendelő nem tudta.

Száz meg száz ilyen eset fordul elő sürűn, mindaddig, míg a debreczeni házak új számozást nem kapnak, olyant, a melynél minden utcán újra kezdődnek a számozások, egyik oldalon páros, másikon páratlan sorrendben.

A bejelentési hivatalra való előkészületek és alapvető munkálatok egy ilyen házsámozás nélkül hiányosak, bármilyen pontosan végezzük is feladatukat azok a dilettáns, önként jelentkezett népszámlálók a mihez egyébiránt némi kéteylek férnek. A hivatal felállítását ép úgy meg kellett volna előznie a házsámozásnak, mint a népszámlálásnak. — Sőt nagyon alkalomszerű lett volna az a munkálat már tavaly az országos népszámlálás előtt, amikor miniszteri rendelet következtében különben is meg kellett számlálni és számokkal ellátni minden lakóházat.

Még most sem volna késő azt a modern házsámozást keresztül vinni újévig. Csak akarnia kell a hatóságnak, ez a

munkálat annyival könnyebben mehet, mert már — értesülésünk szerint — néhány évvel ezelőtt térképen meg is történt a kívánt házsámozás. Talán változtatás nélkül el is lehetne fogadni azt a kivitel alapjául. Pénz nem kell hozzá annyi, hogy azt a város meg ne bírja. Az utcák új elnevezése pedig maradhatna későbbre is.

Strosmayer a nagy magyartaló a vatikánhoz azt a kérést intézte, hogy mentse őt föl jelenlegi püspöki állásától és alkalmazza őt Rómában. A vatikánban e kérés következtében azzal a tervvel foglalkoznak, hogy külön szlav szekciót állítsanak föl, melynek élére Strosmayert helyeznék, kit előzőleg bibornoki rangra emelének. Strosmayer utódja minden bizonynyal gróf Mailáth kanonok (a néhai országbíró fia) lesz.

A kuriának választási híráskodását szabályozó törvényjavaslat tárgyalására kiküldött képviselőházi bizottság ma tartja első érdemleges ülését. Előnk vitákra nyújtanak kihatást e bizottság tanácskozásai, amennyiben az ellenzéki tagok, mint értesülésünk, kötelező nyilatkozatot kívánnak a kormánytól az iránt, hogy a törvényjavaslat még a jelen országgyűlésen tárgyalás alá fog kerülni s ily nyilatkozat nélkül a bizottsági tárgyalásban való részvételt sem találják indokoltnak. Viszont a bizottság néhány kormánypárti tagjának is kifogásai vannak a javaslat egyes rendelkezései, nevezetesen azok ellen, melyek a legitim favarozási költségek s a jogosult lakmározások meghatározására vonatkoznak.

Néhány szó Debreczen városának vizzell való ellátásának kérdéséhez.

Irta: Dr. Csikos Sándor.

IV.

Városunkban jelenleg nagy vízszükségben szenvedünk. — Főleg nyáron érezzük ezt, midőn az utcák szerves anyagokkal, s százfő betegségeket előidéző bacteriumokkal telített lándzsa, tü vagy kardalaku szemcsékből álló porát a haza-térő tehéncsordák, s lovas szekerek ezrei fölverik, s teszik ki, minden más betegségtől eltekintve, a meg-fuadás veszélyének azokat, kiket hivatásuk este felé az utcákon járásra kényszerít.

— Gábor! vigyázzon a szájára, mert megbánja, ha engem rágalmaz. Nem tagadom, hogy én a tiszteletes ur igéit szívesen hallgatom, sokat tanulhatnánk abból mindnyájan.

De Gábor annál izgatottabb lett.

— Csak mentegesd, mentegesd, úgy is apádurad hozta ide a mi nyakunkra, talán volt is ezzel valami gondolata, . . . no, no, ne tagadd, hiszen a falevél . . .

De már erre ott termett Barna Sándor uram:

— Fiu! fogd be a szádat, mert nem állok jót magamról, mátlól fogva pedig be van előttd zárva az ajtó.

— Ámen! vihogott a legény, — majd majd kinyitja azt még kigyelmed maga.

— Azt várd el! zárta be a czivódást Barna Sándor.

A mulatság meg volt zavarva. Senkinek sem esett jól a bor s nemsokára haza távoztak a vendégek.

— Ne vigyen engem többet, édes atyám, mulatságba, — kérte Klárka édes apját — mert szegényemben meghalok.

— Minek is kellett annak a papnak idejönni! dörmögte bosszusan Barna Sándor.

— De hiszen az nem oka semminek! mentette Klári.

— Oka nem oka, mit tudom én, — vágott vissza apja, — de mégis oka.

IV.

Bizalmas beszélgetés.

Busan járt-kelt kipusztított kertjében Miklós, mikor halkan valaki megszólította. Visszaforodt s a kerítés mellett a tulós oldalon látta Klárikát. Szeme ki volt sirva; látszott rajta, hogy az éjjel nem aludhatott.

— De szomorúnak látszik, — szót Miklós gyöngéden — talán beteg?

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A halott átka.

Mint bús emlékekben Élő szerelem, Borús volt az égbolt Zord, napfénytelen.

Vad szél sivitotta Fülembé dalát, Száraz falevél hullt Zörögve alá.

Sirjánál elmenve Beláttam oda, S elfogta a lelkem Egy balga csoda.

Ott láttam a sirban Zörgő tetemét — S átokra emelte A holt a kezét.

Megnyitott az ajka Sötét ürege. — Fagyosan meredett Szeme üvege.

S hallottam a hangot — Sohsem feledem: — „A lelketed tépje Az új szerelem, Mi üdvöt ad másnak Örgítse agyad — És ha ajakadra Az ajka tapad: Majd ott leszek én is Oltom tüzetek,

Fagyos kezeimmel Hütöm szivetek. S ki megszeret annak Fülébe sugom: Vigyázz a szivedre Kicsinyke hugom. Lám én se vigyáztam És az se nagyon, Mit ér, hogy az átkom Azt néki hagyom!”

Tompán, hidegen szóllt A sirból a hang — Kápolna toronyban Kongott a harang.

Cseng bong a fülemben Azóta szava S ajkamra hiába Tapad ajaka, Én drága kicsimnek. Beteg szivemen Ül átka a holtnak Fagyos — hidegen.

Vértési Gyula.

Az átkos pusztai lévita.

— Beszély. —

Irta: Könyves Tóth Kálmán.

(Folytatás.)

— Engem! kiáltá bosszusan Miklós, — ilyesmivel vádolnak, hol az az ember, hadd nézzek a szeme közé. Én ugyan senki magánügyébe nem avatkozom. A mit hivatalos uton föl kell terjesztenem, azt megteszem, de kémkedni nem szoktam. Ezért tehát, ezért tértek kertembe s tették ezt a pusztitást. S én ezt úgy hagyjam magamon száradni!

Gyáva lennék, ha ebbe belenyugodnám. Jöjjön bármí, nem hagyom abban.

Klári is igyekezett, hogy lebeszélje őt erről a szándékáról, de nem sikerült. A vizsgálat nem vezetett nyomra. Az egész ügy elaludt. Eljötték a disznótoros esték. A pusztákon s kisebb községekben a névnapok s a disznótorok alkalmával jönnek össze az ismerősök. Miklóst sem hagyták ki a meghívottak közül. Sehoh sem maradt sokáig. Mihelyt észrevette, hogy a bor göze egyiknek másinak fejébe száll, rögtön ott hagyta a társaságot. Mi természetesebb, mint az, hogyha valaki a társaságból eltávozik, midjárt reákerítik a beszéd sorát. Ugy történt nem egyszer.

— Ugyan miért hívják meg ezt a papot, — szólt egyik legény — hiszen mindig utánunk leskelődik. Nem is szeret velünk iddoggálni, mintha derogálna neki, pedig mi fizetjük. Miért nem tart velünk éjjelig?

— Hadd el! folytatá Törő Gábor, — majd megissza ő még annak levét, vásik rá a fogam, a miat hallom, a multkor kipurkált hogy nem járok a templomba.

— Nem predikálta ki a tiszteletes ur, — vágott közbe Klárka, nem tudván már türelemmel hallgatni az ártatlanra szórt rágalmakat, — csak azok ellen szólat föl, a kik kerülik az Isten házát, mit tehet ő arról hogy maga is ludas.

— Micsoda! pattant föl mérgesen Törő Gábor, — hát még te is pártját fogod, annak a tantán hizott papnak. Jó, jó, talán téged is megigézett, mint azokat a vén asszonyokat, a kik ott szundikálnak a templomban. Sejtettem én az régen, s most kiütötte magát a szeg a zsákból!

Klárka lángvörös lett, Szemei villámlottak, majd a másik perczben két könyvessepp ragyogott szempilláin s elfojtott hangon szólt

A város területén 10-12 vagy talán egy-kettővel több kút van. — Ezek vannak hivatalosan 60.000 lélek napi vízszükségletét szolgálhatni. E vízszükséglet, ha a számítást szokott 150-200 liternek csak negyed részét, tehát 50 literet vesszünk is föl, — 3 millió liter tesz ki 24 órákért. — Ha föl vesszük, hogy egy-egy kut perzonként 30 liter vizet ad, akkor szakadatlan szivattyuzás mellett is 24 órákért 43.200 liter, s 10 kútból 432.000 liter, tehát a szükségletnek egy tizedrészénél valamivel többet kapnánk, s így a rendszeres szükséglet fedezésére legalább is 150 kut lenne szükséges, — mivel éjjel nem szoktak a kuttakra vizet menni.

A kútkutak, — csekély számuk, s az egyes lakóktól való távolságuk miatt, s mivel egy-egy kút nál mint arról bárki meggyőződhetik, százával ácsorognak rendőr assistentia mellett óraszámra a vizre várakozó mindkét embeli családok, s gyakorolják magukat a trivialitás terén — nehezen hozzáférhető, s e miatt ahhoz a néhány liter vízhez, mely a háztartásokban a legmészebb menő takarékoság mellett is elkerülhetlenül szükséges: csak sok bosszuság, várakozás és tetemes anyagi áldozatok árán juthatunk (30-40 frt. évente).

Sokat a viszonyok arra kényszeríttek, hogy vagy hordóval hosszakk a vizet nagyobb távolságról, — a mi egészségügyi tekintetéből nem nagyon ajánlatos — vagy pedig saját udvarukon kiserítsék meg nagy áldozatok árán jóvizű kuttakat.

Furattak is már tényleg nagyon sokan (5-600 frt. költséggel) ily kuttakat, s 40 méter körüli mélységben elég jó minőségű vizre akadtak, sőt voltak a kik 70-100 méter mélységre is lefurattak, s ezáltal nagyobb mennyiségű vizre találtak.

Ezek után első pillanatra úgy látszik, hogy mi sem volna egyszerűbb eljárás a vizkérdés megoldására, mint furatni elegendő számú kuttat, mondjunk egy pár 100-at — melyek a kívánt mennyiségű vizet könnyen szolgáltatnák, — de ha minden egyes ház udvarán furatnának is egy kuttat, még sem tekinthetnők ezt a vizet való ellátás kérdése legzűrszerűbb megoldásának. — Ily módon a vízszükségletet kielégítésével előforduló kellemetlenségeknek csak nagyon kis részén lenne segítve. — Az utóak öntözése, az ipari célokra, fürdőkre s a háztartás céljaira szükséges víz megszerzése még mindig sok nehézségekbe ütköznék.

A városi hatóság, most már második ízben kísérti meg ártézi kuttak furatásával oldani meg a kérdést. E kísérletek ellen előzetesen kifogást tenni nem lehet. A földtani viszonyok s furási kísérletek alapján, a geológusok, s főleg Zsigmond Béla, bánya mérnök, ki 1881-ben városunkban az ártézi kuttakról, nyilvános népszerű előadást tartott, azt állítja, hogy a nagy magyar alföldön s így Debreczenben is 250 méter mélység körül, meg kell találnunk azt a víz tartalmu réteget, mely ha feltárjuk, kitűnő minőségű, nagy mennyiségű, a föld mélyéből előtörő vizet fog szolgáltatni. — Ily nemű kuttakat létesítettek is az alföldön több városban, (Karczag, Püspökábrány, Szentcsanak, Hódmezővásárhely, stb.) mindentűz szép sikerrel. Úgy látszik azonban, hogy mi ez uton nem fogunk célhoz jutni, mert a nagy templom előtti téren furt kut már rég túlhaladt 800 méter mélységet is, s ha vizet fog is adni; az iható alig lehet, mert hőfoka 50 C° körül leend s az ily melegű viz ivásra nem alkalmas.

— Nem én, — viszonzá a leány, — de oly dolgok történtek tegnap, a mit tiszteletes ur előtt nem hallgathatok el. Szeretnék veled négyesem közt beszélni. Hol és mikor lehetne szeréjt ejteni?

Miklós elgondolkodott. Mit akar ez a leány vele közölni. Hiszen semmi bizalmosság nem volt eddig közöttük. Beszélgettek néha, de mindig közönyösen, mindig a napi dolgokról, kertészkedésről és így tovább. Nem vette észre, hogy a leánya iránta érdeklődnek, sőt ő maga is csak úgy titokban gondolt rá, de a mint az az eszme fölmerült, rögtön elűzte magától. S most egyszerre olyan bizalmas lett, hogy négyesem közt óhajtaná vele beszélni.

— Hol és mikor ismételte halkán, — én azt, Klárka, meg nem határozhatom. Nem mondhatná meg itt.

— Nem, nem, — mondta a leány gyorsan, — nem itt, másutt, itten figyelhetnek roám, azt pedig nem akarom, már is nagy ideje, hogy itt vagyok. Jöjjen el ma este ugy nyolcz óra tájban az úres karámhoz, ott nem lát senki sem . . . sok, nagyon sok mondani valóm lenne.

Szerette volna meg nem igérni, de Klári oly esdőleg tekintett rá, hogy nem volt ereje ezen hozzá intézett kérelmet megtagadni, pedig érezte, hogy nem cselekszik helyesen. Okossága ellenzte, de szive uralkodott e pillanatban józan eszén.

— Elmegyek, — mondá némi habozás után. —

— Köszönöm, — viszonzá Klárka, s eltávozott.

Az úres karám körülbelül egy negyed órai távolságra volt. Több ízben sétált arra felé szembehunyást tudta odáig az utat. Megérte, hogy elmegy s mégis mikor a kitűzött óra közelgett, mindgyere tétozott. Miért is adta szavát? Nincs rosszabb valami,

Mily módon lehetne tehát városunkban a vizkérdést sikeresen megoldani? Minden esetre egy-két pontot vizvezeték létesítése által.

Már a főntebbiekben igyekeztem kimutatni, hogy a városok vizet való ellátásánál, a talaj viz játsza a főszerepet. Azt is elmondtam, hogy a talajviz mennyiségét, áramlását, s állandóságát, mily módon lehet megvizsgálni. E vizgálatok itt még nem végeztek, sőt még a meglevő kuttak vizviszonyainál sem foglalkoztunk kellő képen, hogy e kérdésben, konkrét számokkal léphessünk föl — talán legközelebbi tanácskozásunkig ez is megtörténik —; de ha tekintetbe vesszük Debreczen városának földtan, s időjárás viszonyait, akkor a legnagyobb valószínűséggel állíthatjuk, hogy itten is, mint annyi sok más hasonló fekvésű városban kellő mennyiségű, és minőségű vizet találnunk kell.

Debreczen városa, egy észak-kelet felől, délnyugoti irányban süllyedő lejtős síkon fekszik. (Legmagasabb pontja Domb-utca 114. számú háznál 121.40 az adriai tenger szine fölött, s legalacsonyabb pontja Kadas-utca vége a jelenlegi polgári kórházzal szemben 111.14 méter között 10 méter esés van.) E sík aztán nyugotra a Tiszától, melynek 0 pontja a debreczeni határban 83.80 méter a tenger szine fölött egy emelkedés által választatik el. (E domb magassága a Látóképnél 126.30 s így csak 9.10 méterrel léven magasabb a városháza külsőbőntől, téves azaz általánosan elterjedt hit, mintha a Látóképnél külsőbe a nagytemplom tornyának csillagával volna egyenlő magassága.)

A Csere s guti erdő felé a talaj szintén emelkedik, úgy hogy a külső Guton már 150 méter magasságot ér el.

A város határánál, nyugoti részén még ma is meglátszanak s fölismérhetők azok a folyam-medrek, melyek az évezredek hosszu sora alatt beiszapolódtak. — Sőt még maig is fennállanak egyes folyamok maradványai, s kavargognak elenyésző csekély eséssel. — Ilyenek a Folyó a Tóczó folyás, a Közi, Kondoros stb. — Hogy a mostani, nyáron át sokszor ki is száradó folyók, hajdanában nagyok voltak, mutatják azon csillám palakövek, melyek a józsa domb oldalába, csak a folyam-maj jégáthathattak. Azt hiszem még lesznek Debreczenben sokan, a kik emlékeznek, hogy a Folyón vizimalom volt. Nagyon természetes, hogy e folyások az újabb időkben, (a század elején), már csak a Tisza kiöntései által kaptak vizet.

Külföld.

Spanyol miniszterválság. A spanyol kormány tegnapelőtt beadta lemondását, melyet Krisztina regens-királyné elfogadott s nyomban Canovas del Castillo urat, a kabinet eddigi főnökét bízta meg egy újjonna összeállítandó miniszterium megalakításával. Canovas elvállalta s már meg is oldotta feladatát; az új kormány tegnap alakult meg s annyiban fog az eddigittől különbözni, hogy a belügyi, közmunkügyi és gyarmatügyi tárczák más birtokost nyerne. A válság okát a francia gazdasági politikát emlegetik, mely bizonyos politikai tendenciával egyenesen arra irányul, hogy a spanyolokat anyagi érdekeikben éppen úgy károsítsa, mint pár évvel ezelőtt az olaszokat. Ezuttal a vámbáboru főleg a spanyol bor ellen irányul, melynek egyik legjobb piacza Franciaország volt.

A francia borvámok igazi katasztrófát idéztek elő Spanyolországban s minthogy a

mint az a tilos uton való járás. Mit is mondhat neki az a leány? Bizonyosan fontos közölni valója lehet, mert más különben nem választja ezt a módot. Hátha valami kiszámított mesterfogás, hogy őt lépze csalják ellenségei?

Ez is megvillant agyában, de a másik perczben elűzte azt. Kláriól, az ifjú leányról ilyesmit fölteni is véték. Kiment a kapun, s mint alvajáró minden gondolat, mindenn öntudat nélkül ment a kijelölt karám felé. Igazán koromsötét éjszaka volt. Eszre nem veheti őt senki sem. Odaért.

— Itt vagyok, vártam rá, — szolt Klári lassu hangon, — jöjjen üljön le ide, közel mellém. En nem félek tiszteletes urtól, azoktól a többi legényektől félnék, de közelében biztosan érzem magamat. Hát én azért hívtam ide, hogy arra kérjem, hagyja itt Átkospusztát, Istennek szolgálja nem e helyre való.

— Mit beszélsz? kérdezte megütődve Miklós, — épen maga ajánlja ezt Klárka, a ki leghivebb templomlátogató; maga, ki saját vallomása szerint is sokat tanult s egészen átváltozott.

— Tiszteletes ur, fáj ez a tanácsot adnom, — folytatta az ifjú leányka — de saját jóvőltáért ajánlom, nem közénk való. Itt torzalkodnak ellene, akármí jót tesz, ha mint az apostol beszélne is, azt félremagyarázzák, sőt nagyon könnyen megtörténhetik, hogy életére törnek, s ha megtudnák, hogy én most magával beszélek, én is keservesen adnám meg az arát. Ezért hívtam ide, hogy senki ne is sejtse, a mit beszélgetünk. — Szitják ellene a tüzet . . . vigyázzon, rosszak itt az emberek!

— Köszönöm, áldott jó lélek, — szolt melegen Miklós — hogy engem figyelmeztet, de, lássa, én mindenre el voltam készülve mikor idejöttem. Nem új dolog előttem, a

spanyol pénzügyek régóta zűrzavaros állapotban vannak, a gazdasági bajok még inkább fokozták az állam pénzügyi zavarait. Mindez kétségkívül nagyban hozzájárult a miniszterválság felidézéséhez, ámbár az új kabinetben mindazon miniszterek is helyet foglalnak, kik eddig az ország anyagi ügyeit vezették.

Másodszor lemondó Milán. Mint a belgrádi lapok írják a radikálisok táborában nagy az öröm a Milán királyiál történt rendezkedés miatt, melylyel Szerbiára való minden jogáról lemondott. Liberálisok és haladópartiak azonban értéktelennek tartják az egész megállapodást, mert ha Sándor király nagykoru lesz vagy ha más kormány jő, könnyen megváltoztathatná a jelenlegi megállapodást. Annyi bizonyos, hogy Milán király jelenlétét Szerbiában egy párt sem óhajtja.

Apróságok.

— *Ruy Blastól.* —

Nagy szenzációt keltett Bécsben egy sürgöny, melyet Budapestról küldtek. A sürgönyben ez állott:

„Szapáry Gyula“ és „Wekerle Sándor“ veszedelmesen betegek.“

Csak hogy ezt a sürgönyt a dunagőzjárási társulat kapta és két — h a j ó r ó l — volt szó.

A mi Szapárynk meg a mi Wekerlénk egyáltalában nem beteg és mindkettő teljes gőzerővel halad.

Aradon Csiky Gergelynek a fél város rokona volt, nagyon szerették a költőt, ki nyáron mindig lerándult oda, hogy sógora Nachnebel Ödön muszkai fölőben kipihenje fáradsalmait.

Mikor a „Szökött asszony“ új darab volt, egyik aradi újság nagyon ütötte a reklam-dobot nem Csikynek, de az igazgatónak. Lapjában minden nap olvasható volt, hogy: „Csiky Gergely, a koszos író, Arad város díszpolgára a „Szökött asszony“ előadására személyesen le fog jönni.“

Majd tovább:

„Az előadáson szerző is jelen lesz.“

Ez nagyon bosszantotta Csiky Gergelyt, a ki legszebb darabjainál sem ment le a vidékre magát ünnepeltetni s ez a „Szökött asszony“ nál éppen nem volt szándokában. Nem is jött le, hanem egyik lap szerkesztője kapott tőle egy levelet és ebben a levélben volt valami. Hogy mi volt, az csak másnap tudódott ki, a mikor a nevezett lap az „Orleansi szűz“ előadásának szinlapját hozta, melynél elmondotta, hogy a darabot Schiller Frigyes írta, a ki azonban „k ő z b e j ö t t a k a k a d á l y o k“ miatt nem lehet jelen az aradi előadáson. Erre a másik újságíró szörnyen kinevelték.

Igy tréfálta meg Csiky a vele reklamot üző zszurnalistát.

Egy debreczeni orvostól a leánya valamit kiakart könyörögni (bizonyosan valami szép ruhát a jogász-bárra.) Az apa nem volt hajlandó a kérelemnek eleget tenni, mire a lány sirva fakadt:

— No nézd! mondja indignációval a tudós doktor! Vesz a kis bohó kétszer hidro-gént, egyszer okszigént, vagyis vizet, ezt a ciankálé némi nyomaival átűzri a szemgolyóján, azt elkezdi előttem potyogtatni s azt hiszi, hogy engem ezzel a veggyel meglehet hatni.

A kis lány annyira elbámult a könyv

mit mond. A rózsapuszta óta figyelmesebben nézek körül. Látom az ellenséges arczokat, tartok is tőltük, nem tagadom, de nem félek, mert tudom azt is, hogy ennyi sok konkoly között van ám tiszta buza is. Tudom vannak jó embereim s ezek védelmeznek. Ne higgye, mintha észre nem vettem volna, hogy a Tűrő család azzal a Kenyővel mindent megmozgatnak, hogy megkeresítsék életemet. Fogadni mernék arra is, hogy Gábor fiuk tette sma rombolást, de ninosen bizonyították.

— Ne is említse annak az embernek a nevét, — intette Klári, — azt csak én ösmerem. Mindenre kész. S épen azért félek tegnapról kezdve félek rettenősen, mert kimondta hogy vásik rá a foga. S a kire ezt kimondja meg is harapja. S e mellett oly ravasz, hogy bár mindig gyanu alatt áll, még semmit sem tudtak rábizonyítani.

— De hát miért oly nagy ellenségem? — kérdezte Miklós, — hisz én egy származásat sem teszek utjába.

— Lássa, tiszteletes ur, — vette föl a szót Klárka, miközben hangja remegett, — én semmit sem titkolok el, csak hogy rábeszélhessem a távozá-ra. Ez az ember mindig utánam járt. Apámat, anyámat levette lábukról, odaigérték neki, pedig én gyűlölöm, félek tőle, mert oly vad: S most azt hiszi, hogy . . . hogy . . .

— Mit hisz? faggatta Miklós s szive hevesen dobogott.

— Semmit, semmit, — faldoklá Klári, — csak menjen el, hagyjon itt bennünket, itt megveri, másutt megáldja az Isten! Örizzék-jék Tűrő Gáborról, de ne szóljon egy szót senkinek arról, a mit most hallott . . . hiszen az a rozslékü engem is hirbe akar keverni. Apámurammal tegnap összezördülték, de már már aligha ki nem békültek, nem jó Gáborral rozslábon állani. Apám fél tőle nagyon.

vegyelemzésén, hogy még a sirása is elállt. Hanem ha önközért már azt hiszik, hogy nem fogja megkapni a szép ruhát a jogász bárra, akkor nagyon csalódnak.

V i g a s z .

Szép volt az ideálom,
Mint Isten anyaga:
Rut volt a vetélytársam
S mint föld, oly ostoba.

S a győztes mégis ő lett:
Ez borzasztó nekem,
Mert ő csak „s e m m i“ volt még
En teljes „s e m m i s e m.“

Csak egy vigasz van ebben
Mogy kit szerettem: ő
Mégis tökéletes volt
Azzal: v a l ó d i n ő .

Tolhibából egyik debreczeni zszurnalista egy helyen Schiller Frigyes helyett Schiller Vilmost írt. Azt mondja erre a szerkesztő:
— Te! talán a Vilmos — sillere járt az eszedben?

Helyi hírek.

— **A városi közgyűlés tanácshatározat** folytán, tekiutttal arra, hogy az alsó-szabolcs tiszai ármentesítő társulat elnöksége, igen nagy fontosságú, Debreczen várost is közvetlenül érdekelt ügyben nov. 26-dikára már előbb rendkívüli közgyűlést hívott össze, nem ezen a napon, hanem másnap, nov. 27-dikén, pénteken d. e. lesz megtartva. A tanács ma d. e. Dégenfeld József gróf főispán elnöksége alatt tartott teljes ülésben végleg megállapította a közgyűlés tárgy sorozatát.

— **Jubiláris isteni tiszteletek.** A magyar protestáns egyházak méltán ünnepelek a jövő vasárnap országsszerte hálaadó istentisztelettel. Most van száz éve, hogy a magyar protestáns egyházak a felvilágosodott szellemű II. Lipót király rövid ideig tartó uralkodása alatt az 1791. évi 26. törvényezik által újra visszanyerték vérral szerzett, a bécsi, nikolszburgi és lincai békekötésekkel biztosított vallásszabadságukat. Ezen a századik évfordulón egy a ref. mint a luth. templomokban mindenütt ünnepélyes istentiszteletek lesznek nov. 29-dikén. Ezt Nemethy Lajos helyettes lelkész-elnök vasárnap jelentette be a presbitériumnak. Az nap minden debreczeni prot. templomban rendes lelkészek illetőleg lelkész-jellegű főiskolai tanárok fognak alkalmi prédikációkat tartani. — Ahhoz egy hétre pedig kezdődik Budapesten a ref. és luth. egyházak zsinatja.

— **A debreczeni ev. ref. iskolaszék** az egyház tanácstermében f. nov. 25-ik napján d. u. 3 órakor ülést tart, melynek tárgya: az ispotálytanitónói állomás ideiglenes betöltésén s több rendbeli fontos iskolai ügy.

— **A debreczeni jótékony négyelet** választmányá tegnapelőtti ülésében számos segélyezési ügyet intézett el.

— **Óvodakötelesek összeírása.** A kerületi rendőr kapitányságok már befejezték az ovoda köteles 3-5 éves gyermekek összeírását a város egész területén. — Az összegyűjtött

Klári menni készült, meg sem várva a kérdést, de Miklós szeliden visszatartotta. Ekkor fogta meg először kezét. Érezte, hogy az a kéz a övében remeg. Tudta, hogy ez a szegény leány most az ő érdekeit, meglehet becsületét is kockázra tette. Olyan jól esett neki, hogy természetes ártatlanságában ez a pusztai virág nem félt tőle.

Közélebb simult hozzá s lassu, lágy hangon sugta, füléhez hajolva:

— Kedves Klári! mennyire köszönöm a maga jószágát. Most már értem és érzem, miért aggódt. Nem fogom elfeledni soha. Maga jó, becsületes leány, én is becsületes embernek tartom magam. Megértették. En állók érette bosszut. Hogy hirneve csorbát ne szenvedjen, elmegyek, pedig szerettem volna még itt maradni, különösen most már, miután érzem, hogy van valaki e világban, a ki hozzám vonzódik. En is pusztán születtem; szegény juhász gyermeke vagyok. Igréje meg hogyha Isten odasegít . . . egy kissé szeret.

Klári nem szolt, de az ifjú kezét gyöngéden szoritotta meg. Ebből állott a vallomás. Miklós szeliden magához ölelte, . . . ajkai érintkeztek, de csak egyetlen egyszer. A leány kibontakozott az ölelő karok közül s mint valami jelenet eltűnt.

— Almodom-e vagy ébren vagyok? merengett Miklós nézve a sötétben, — mintha fehér tűzkarikák keringenének körültem. Szívem hevesen dobog, mintha lázam volna. Ez tehát a szerelem! Szegény leány, mint töprenkedik érettem, félti életemet, s kész volt magát kitenni a veszedelemnek . . . hátha fölfedezik! Nem megyek addig el, míg el nem némitom ellenségemet . . . és ez a szörnyeteg akarta volna elvenni azt az ártatlan lényt. Majd meglássuk!

(Folyt. köv.)

nagy tör-
dör fő-
beterjesz-
vábbi ell-
adatok a
dára van
pedig int-
tásáról.

nők f. b-
városi tá-
leányával

séről írot
folytán s
be, ugya-
kerül; h-
zat szeri-
nyelnek.

az Illés
brillianto
mi regge
feljelenté
vizsgálat

miniszter-
ezen váro-
milliók k-
az első k-

nem sze-
Csak azt

hónapban
kihágást,
az eszten-
gok és n-

Ez a
hóra meg-

magukról
pítány-
ügyessé-
őket szat-
könyv an-
az ilyen

fenyítés
javítóhá-
kis nebu-
humanitá-
kapitány-
ügyesség-
nak. A

fényes n-
karszék-
tében iot-
szintén

egy pár e-
csak mik-
kis szar-
ság fell-

asztán ma-
valamit e-
róság kit-
folytán a

a város
javulást

illetőség
tolonczol-
sebb int-
szabadul

tagjai fő-
10 óra-
czéljából

Gyüleke-
sz. tanár

nak reng-
dolgát a
kel csak

foglako-
és gyilk-
sához ne-
tatvány

toforó y-
gota vag-
nyol híd-
mint egy

ságát kü-
des tolv-
énekő-
dobó, jö-
váltó, k-

mité ne-
a bugyel-
nek. Az

sen a set-
egyik ke-
síknál. E

áldozat
tantus v-

is. Végre
s másik
most hát

madik é-
megosztó
aranyok

is lenne
nem volt

A vásá-
„péruvál-
és felkér-
fel neki,
az ötven-
köz, ne

ötös, va

nagy tömegű névsorokat Bocskó Sámuel rendőr főkapitány ma további eljárás végett beterjesztette a városi tanácsnak. Ez a további eljárás pedig az lesz, hogy a szerzett adatok alapján megállapítják hány kisedővára van még szükség Debreczenben, azután pedig intézkednek az új kisedővodák felállításáról.

— **Eljegyzés.** Kollár Dániel m. kir. mérnök f. hó 18-án váltott jegyet Csurka János városi tanácsnok ur szép és kedves mostoha leányával: Czabán Ilonával.

— Az új hónap kaszárnyák ismertetéséről írott újdonságunkba tegnap sajtóhiba folytán szörnyűséges nagy összeg csuszott be, ugyanis az a két lakanya 3,70000 frtba kerül; holott az építési költségek az előirányzat szerint csak mintegy 350,000 frtot igényelnek. — Ez pedig nagy különbség.

— **A primadonna gyűrűje.** Rétly Laura az Illés mester tegnapi előadása után egy brilliáns gyűrűt az öltözőjében fedezett, a mi reggelre nyomtalanul eltűnt onnan. Tett feljelentés folytán a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Jóváhagyott költségvetés.** A belügy-miniszter tegnap érkezett leiratával Debreczen város házi pénztárának 1892. évre szóló milliók költségvetését jóvá hagyta.

— **Elegáns kihágó.** Megidézék X. urat az első kerülethez.

— Ön kihágást követett el.

— Tudom kérem szépen.

— Mert ön... —

— Kérem, ne is tessék róla beszélni, nem szeretem hallani a viselt dolgomat. Csak azt tessék megmondani, mit fizetek?

— Tíz forintot.

— Tessék. Minthogy azonban én minden hónapban szoktam elkövetni egy-egy ilyen kihágást, szeretném a többit is kifizetni erre az esztendőre, hogy ne fáradjanak velem magok és ne fáradjak magam se. Tessék!

Ezzel letett a kapitány elé december hóra még 10 frtot.

— Az apró tolvajok ismét beszéltek magukról. A multkoriban az I. kerületi kapitány fogta el őket és adta át a kir. ügyésznek, mely azonban kénytelen volt őket szabadon bocsátani a büntető törvény könyv ama humánus intézkedése folytán, hogy az ilyen 9-14 éves gyermekek csak szülői fenytetés alá tartoznak. Lehetne ugyan őket javítóháza küldeni, de ott meg nincs hely. A kis nebulók ugyancsak vissza élnek a b'kv humanitásával. Most már egy másik kerületi kapitány csípte el őket. Bámulatos az az ügyesség, a mivel ezek a kis gaminok lopnak. A legkisebbik, egy 9 éves gyermek fényes nappal — cipőit lehuzva osont be egy kereskedőbe és csaknem a kereskedő jelenlétében lopta ki a pénzt a fiókból. Egy másik szintén fényes nappal osont ki egy kirakattól egy pár cipőt s még rajta sem csípték őt, csak mikor árusította azt. Nem lehetvén a kis szarkaktól másként szabadulni, a kapitány felhívta a gyermekek szülőit, a kik aztán maguk kérték, hogy csináljon a város valamit a csemetéikkel. Erre a rendőrségi bíróság kimondta, hogy a szülők beleegyezése folytán a debreczeni illetőségű kis tolvajokat a városban fogják tartani mindaddig, míg javulást nem mutatnak. A nem debreczeni illetőségű gyermekeket pedig haza fogják toloncolni. Azt hiszik, ez volt a leghelyesebb intézkedés és emel végre valahára megszabadult tőlök a város.

— **A debreczeni lötenyésztési bizottság** tagjai fölkérnek, hogy f. hó 26-án reggel 10 órakor az állami fedező ménnek megváltása céljából a mentelre jönni sziveskedjenek. Gyülekezési hely a gazdasági tanintézet III. sz. tanári szobája. Az elnökség.

— **A bejelentési hivatal** szervezése, s annak rengeteg nyomtatványai adnak most nagy dolgot a rendőrségnek. A becsületes emberek csak megvolnának valahogy: mi a neve, foglalkozása, hol lakik sat. de a tolvaj, rabló és gyilkos urak predikátumainak nyilvánlartásához nem kevesebb mint ötvenkét nyomtatvány kell. Nincs a világon az a Don Cristoforo y Mendez y Cordova y Santa Fé Bogota vagy más ilyen előnevekkel ellátott spányol hidalgó, a ki annyi predikátummal bírna, mint egyetlen tolvaj, a kinek ezt a tulajdonságát külön kell nyilvánlartani: tolvaj, esendes tolvaj, zajos, surranó, zseb-, zsebvágó, énekítő, zártörő, szekrényfaltörő, bugyelláris dobó, jöreggelt kívánó, lakást kereső, pénzváltó, kéjelgő, kolduló- és istentudja még mitéle nevű tolvaj. Ezek között igen érdekes a bugyelláris dobó tolvaj. Ketten összebeszélnek. Az egyik eljari a bugyellárisát (különösen a sertésvásáron) a másik megtalálja. Az egyik keresi a bugyellárisát és megtalálja a másikat. Ekkor már közeledik a harmadik, az áldozat. A bugyelláris felnyitja. Csupa a anytautas van benne. Belevonják a harmadikat is. Végre kiséül, hogy a bugyelláris se egyike se másiké, hanem csakugyan talált pénz. No most hát az arany pénzeket vegye meg a harmadik és a vételáron mind a három megosztoznak. Neki jutnak a hallgatásért az aranyok és a vételár egy harmadrésze. Nem is lenne rossz üzlet, ha az aranyok hamisak nem volnának. A másik érdekes a pénzváltó. A vásáron a legnépesebb utcaszakra áll a „pénzváltó”, kezében egy valódi ótvánossal és felkéri a vidéki atyáit hogy váltáná azt fel neki. Az atyafi megteszi és átveszi érte az ótvénest. Azonban az illető kötelőködni kezd, neki vagy csupa tizes, vagy csupa ötös, vagy mind egyes kell. Az atyafi nem

tud adni, mire a pénzváltó visszakéri az ótvénest, visszaadva a markába leszámolt ötven forintot, melyből azonban már elszámsírozott 10-15 frtot, vagy a mennyit lehetett. Az atyafi, kinek a leolvastott pénzét folyton a szeme előtt, a markában tartotta, nyugodtan megy tovább. Az ilyen tolvajokat minden szög-ről-vegre ismernie kell a rendőrségnek. A bejelentési hivatalnál levő állásokra már számos pályázat érkezett be és a főispán kiadja azokat véleményezés végett a főkapitánynak.

— **Filokszera mindenütt.** Bihar megye T és D e r e c s k e községeibe a filokszera jelenléte megállapítván, ezen községek határa a földmívelésügyi miniszter rendeletével zár alá helyeztetett.

— **Meglopott almakereskedők.** A Hatvan utcán egy magánházban több almakereskedő volt elszállásolva s ezek egyikének feje alól valaki kilopott 170 forintot. Az udvarban számos idegen kocsis hált, a kik kora reggel eltávoztak és kiltőket senki sem tudja, minek folytán a rendőri vizsgálat bajosan deríthet ki valamit. A nyomozás folyik.

— **Egy debreczeni ifjú sikere.** A Ferencz József budapesti nevelő intézetben vasárnap nyilvános matiné-et rendeztek, melynek programját Molliere „Le bourgeois gentilhomme”-jának egy jelenete, zongora, hegedűjáték és Lunn „Apró félreértések” című vigjátéka töltötték ki. A fiatal 14-16 éves növendékek a hozzájuk mérten nehéz feladatot elég szépen oldották meg. A lapok különösen Kaszanyiczky Endre VII. oszt. növendékét (Kaszanyiczky Endre debreczeni kereskedő fiát) dicsérik, aki a Molier darabban mint szakács élénk tetszést aratott.

— **Kiderült régi gyilkosság.** Megemlékezünk már arról, hogy a szoboszlói járásbírósg megvizsgálták a mérszártszökeket köztisztasági és egészségrendőri szempontból. Most már valamennyi kerület beterjesztette jelentését a főkapitányhoz és azokból az a szomorú összegzés kerül ki, hogy Debreczenben alig van néhány olyan mérszártszöke, mely a modern igényeknek megfelel. A legnagyobb részt vagy át kell alakítani, vagy le kell rombolni. A főkapitány a jelentéseket áttevte a tanácshoz megfelelő intézkedések tételé végett.

— **Mérszártszöke veszedelme.** Mint annak idején jeleztük, a kerületi kapitányok megvizsgálták a mérszártszökeket köztisztasági és egészségrendőri szempontból. Most már valamennyi kerület beterjesztette jelentését a főkapitányhoz és azokból az a szomorú összegzés kerül ki, hogy Debreczenben alig van néhány olyan mérszártszöke, mely a modern igényeknek megfelel. A legnagyobb részt vagy át kell alakítani, vagy le kell rombolni. A főkapitány a jelentéseket áttevte a tanácshoz megfelelő intézkedések tételé végett.

— **Nagybirtok változás.** Szepessy Kálmáné bódvai lakos 600 holdas birtokát Nádasudvaron három nádudvari ember: Kun Ferencz, Molnár András paraszt gazdálkodók és Veisz Sámuel kereskedő 68000 frtért megvásárolták. A birtok fele része szántó, másik fele kaszáló föld és két tágó áll.

— **A korcsolyázó egyesület** az idén újra fog alakulni a következő három évre. — Pár év óta súlyos viszonyok közé juttatta ezt a derék érdekes egyesületet a Margit fürdő pompás új korcsolyacsarnoka és pályája, éppen olyankor, amikor kevéssel az előtt tetemes költséggel és nagy részrel kölcsönövelt pénzből kénytelen megközelíthető új pályát és csarnokot létesített a nagyerdőn. — Egy lelkes, aránylag kevés számú társaság azonban nem engedte elbukni az egyesületet a kemény verseny dacára; s nem is volna szép dolog, ha összeomlana a régi egyesület, mely hosszú éveken keresztül egyedül tette lehetővé a korcsolyázás nemcsak szórakoztató testedző sportját Debreczenben. — Abban az erős reményben, hogy az egyesület állni fog és szerencsésen keresztül küzdi a válságos időköt, hivta össze értekezletre vasárnap Ferencz y Lajos elnök a választmányi tagjait, hogy indítsanak mozgalmat az egyesület újra alakításá érdekében. A választmány egyhangulag elhatározta ezt. Felhívást intéznek a korcsolya sport híveikhez, hogy iratkozzanak be tagul az egyesületbe, ahol rendszeres tagok évi 3 frtot tagsági díjjal fizetnek, új tagok ezen kívül még 1 frt. beiratási díjjal. A kötelezettség 3 évre szól. Az egyesület helyzete most nagyon meg van könnyítve, mivel a jégpálya elkészítéséhez fölvetett kölcsön visszafizetését a helyi vasut részvény társaság, valamint a vállalkozó is az építési költségeket, úgy ezek kamatait mostantól fogva 3 évig nem követelik. — Idéig már 100 tag jelentette belépését az egyesületbe, e szerint megalakulhat. — A választmányi tagok folytatják a taggyűjtést.

— **A népszámláláshoz való előkészületek** töltik most be Körner Adolf tanácsnok hivatali szobáját. — Folyik a 75000 különféle számláló lapnak szétosztása csoportokként. Közélebb, valószínűleg hétfőre összelesznek hiva a népszámlálók, megkapják az utasításokat és a számláló lapokat. Addig összeállítják a névsort a jelentkezettekkel és városi alkalmazottakkal. Önkéntes vállalkozó a külterületekre 37 egyes van, de csak 29-re van szükség; a belső területekre 94-en jelentkeztek, kell pedig 79 egyén. — A munkálat vezetőjével megbízott tanácsnoknak tehát eléggé módjában fog állani, hogy lehetőleg megbízható egyéneket alkalmazzon a népszámlálásra. Mert ennek a műveletnek nagyon pontosnak és nagyon lelkiismeresnek kell lenni.

— **Hányat ütött az óra?** Azt bizony bajos lenne Debreczenben megmondani, mert pl. a szentannai templom azt mondja, hogy a kistemplomnak semmi beleszólása, de még a nagytemplom se rezonérozom, miután

a színházba járó közönség a szentannai templom után igazodik és az előadást is a szentannai kezdi. A kistemplom erre is csak tovább rezonéroz, az órája jár a saját fejétől derűborúra. A nagytemplom órája nem akar semmiféle vallási villongást és a békés egyetértés kedvéért még vasárnap elhatározta, hogy megáll. Ezt megis tartotta a katolikus kolléga kedvéért mindez ideig. Ebbe az óra-koncertbe tegnap a főkapitány szólott bele. Jeleztést terjesztett be a tanácsnak, melyben előadja, hogy az óra igazításával megbízott lakatos szerint sem a nagy-, sem a kistemplom órája nem fog becsületesen járni, míg mindkettőt meg nem igazítja valami ahhoz értő órász. A főkapitány tehát kéri a tanácsot, hogy ezt az óraigazítást mihamar eszköztesse.

Irodalom.

Szabolcska Mihály.

Szabolcska Mihálynak a „Csokonai kör” által kiadott verskötetével a fővárosi lapok vasárnapjai számai oly bőven és tartalmasan foglalkoznak, a hogy az utóbbi években megjelent verskötetek kevesével.

Tehetsége, őszereje, eredetisége, tartalmasága meg is érdemi, a beható bírálatok ezt egyhangulag el is ismerik s ha éri vád az inkább forma érteke hiányára vonatkozik, s arra, hogy magát esztetikailag tökéletesen ki nem művelte még.

Csakhogy ezek olyan hibák, melyeket nagyon könnyű segíteni s melyeket erősen hiszünk, hogy ez a forrásban levő hatalmas tehetség mihamarabb le fog vetközni.

Az „Egytértés” irodalmi rovata őt nagy hasábon át foglalkozik vele s bírálatok vég-eredményét a következőkben foglalja össze: Az összbemutatóból elég tisztán látható, hogy egy kiforratlan nagy tehetséggel állunk szemben. Gazdag és még mindenben eredeti lelki világa az érzelmi jelenségek és érzelmek minden költőibb változata iránt fogékony. Ter- mézeténél fogva naiv, miért ha közvetlenül fejez ki valamit, egyszerűségével, ide természetességével, gyermeket őszinteségével hódít meg bennünket. Ha azonban írni vágya e kis körből kiragadja, említett naivsága merészsé- teszi s legtöbbször olyan tőrre viszi, melyen több tudatos művészetre volna szüksége, hogy maradandót alkosson. Szépérteke még iskolázatlan, miért költői művészete megközelítő- leg sinos arányban lirának tartalmaz gazdagságával. Mivel a siker nála esetleges és öntudatlan, szinte természetesen, hogy magát esztetikailag ki nem művelte, a termelésben és a termékek világgyá bocsátásában mértéket tartani ezután sem tud. Mert hogy valaki sokat s különösen sok rosszat ne írjon, mikor föle kintűni is telik, ahhoz első sorban a viszonylagos érték fölismérése szükséges. Ez a műveket is termelő öntudatlan, sőt tudatlan népben nincs meg; de egy tehetséges műkötőtől, még ha annyira naiv is, megkövetelhetjük. Ezt csak azok nem ismerik el, kik az irodalmi nagyságokat övező fényes ködön nem látják át a lélek ama nagyszerű műhelyéig melyben még a kiváltságosak is emberi munkát végeznek.

A „Fővárosi lapok” még nagyobb teret szentel Szabolcska tehetségé méltatásának. Különbösen e iapnak irodalmi érdemeiben gazdag szerkesztője Vadnay Károly volt Szabolcskának is első patrónusa, mint anynyi sok más jelesünknek.

A kötet poétikus iránya — írja — felel- teti az itt-ott felcsillandó hibákat. A vallás, a biblia örökkönnyve, az anya gyöngéd szeretete, a szerelem, a hazavágyás, a természet sok zené- pet, igazat, tisztát és egészest sugálnak nek a poétai hangulatu és hangu szívnek. S az egész kötet általában a mellett bizonyít, hogy a Tisza vidék e tösgyökere sarja az izlés és hangulatok finomságával nagy mértékben meg van áldva. Sok egyéb dicséret- test is lehet róla mondani: de azzal kár elő- állani, hogy Petőfihez hasonlítgassák. Epp az kélt nagyobb reményt íránta, hogy magán- hoz hasonlít (sibi soli par), mert csak magát énekl. Teljességgel nem „új Petőfi” Ez vagy igen gyanus vagy igen vakmerő állítás volna. A képzeletnek eme nagyreményességével, a szea- vedélynek ama fényével és gazdagságával ne hasonlítgassunk mi senkit össze a mi líránk- ban. Legkevésbé olyat, a ki a maga szép sajátágaiban is nagyon különbözik tőle, a kiben nincs egy csöppnyi szilajság sem, ha- nem annál több mélabu. Mert az, hogy lírá- ja őszinte nyelve, d'illamos érzése (kivált anyja iránt) szerföltött gyöngéd, rítmikája kitűnő: olyan közös éretnyek, melyek egy- mástól nagyon eltérő költői egyéniségekben megtalálhatók.

A sok igazsággal, s kitűnő kritikai ér- zékkel itt ismertetet a következő sorok fe- jezik be: „A dal a dalról”, melylyel a kö- tet végződik. mutatja hogy hány csodás alakban éri ő a dal hatalmát, de melynek mindig egy forrása: a sziv. Nem is kell féltenuk, hogy Párisban, ahol most végső tanulását folytatja, megzavarnák őt poétai hitében a parnaszisták, szimbolisták és de- kadensek, kik elméjük agyafurtságával tö- rekcszenek kieszelni valami új poézist. Meg- marad ő mindig az egyedül igaznál! a sziv poézisénel, s hallani fogunk tőle még sok szép éneket, kivált majd ha boldog fészke lesz, kerttel övezett kis paplak a „Tisza part- ján valahol.”

Mi is kívánjuk neki, hogy legyen mielőbb, ha nem is épen a Tisza partján, hanem itt mi közöttünk Debreczenben.

Vegyes hírek.

* **Cserebere kereskedés.** Karczag városa rendőr főkapitánya erélyes intézkedést hozott meg, követendő például a többi vidéki városoknak. Ugyanis eltávolította a gyümölcs árulásnál az eddigi cserekereskedést. A legacélosabb szép tiszta buzéért árultak. Így aztán nem egyszer történt meg, hogy a kenyérkereső gazda azt vette észre, hogy kifogyott a buza a hombárból. Nagyon idején volt már ennek az ódsi s a közönségre bátrányos cserekereskedésnek megszüntetése. Hajdumegye több községeiben is szokásban van buzéért vásárolni almát, szilvát. A bihari oláhok egy szekér alma helyett rendszeren ugyanannyi buzát visznek haza. Így van ez pl. Földesen.

* **Erdekes telefon kísérletek** folytak e napokban a pancsovai távírda hivatalban. Ugyanis az ottan elhelyezett telefonban először esendült meg 400 kilométernyi távoból, hazánkuk fővárosából Budapestről a küldött szó. A zene-átvitel, jelzés stb. mind igen tisztán érthető volt. Közbe-közbe Szeged is megszólalt, mintha csak a szomszédosabból szólott volna, pedig Szeged is 200 kilométer távoban fekszik tőlük. A kísérlet szépen igazolta, hogy a távírdavezeték telefon-czél- iokra gyakorlatilag is felhasználható.

* **A föld ára az alvidéken.** Dombegyhá- zán e napokban árverezték el a Jakabffy Vilmos birtokát. Nagyobb részét Újhelyi Lipót hődmézö-vásárhelyi birtokos vette meg 334,197 frton, a másik vető Jakabffy Tódor volt, ki 55,000 frtig licitált. A földnek 1100 négyszögöles magyar holdja 295 frton kelt el, a jobb termésű helyek azonban 350-360 frton is. A kataszteri hold ára tehát mintegy 440 frt, illetőleg 540 frt.

* **Városi takarékpénztár** elnevezéssel Kisújtszálláson új pénztintézet alakult. Az intézet szabad rendelkezésre maradó jövedel- mét városi kulturális czéllra fogják fordít- tani. Alapítókéje a város regálé-váltsága tő- kéjéből fenmaradt 56 000 forint.

Főszerkesztő és kiadó lapulajnosok:

Vértesi Arnold.

Felolós szerkesztő: Vértesi Gyula.

Jutányos, szabott áron
kaphatók
Szabó Lajos fia
özégnél:
Divatos női ruhaszövegek
kasán, flanel, moldon.
legujabb ruhadíszek,
fekete divatkelmék,
színes és fekete selymek,
mosó velezek.

Téli Himalaya kendők.
Selyem és haraszt kendők.

Gyermek TRICOT öltönyök
Normal gyapju és pamut alsó-ingek,
ujjasok s nadrágok

téli harisnyák, kesztyük.
Az idén szép raktárt tartunk.

Brassói posztótkban,
takarók és lópokrócokban.

Bor-kivonat.

Kitűnő egészséges bor azonnali elkészíté- sére, mely a valódi természetes bortól nem különböztethető meg, ajánlom ezen elősmert különlegességét.

2 kiló ára (elég 100 liter bornak) 5 frt 50 kr. Vény ingyen hozzácsomagolatik. Leg- jobb sikerért és egészséges készítményért kezeskedem.

Spiritus-megtakarítást

elérhetni felülmulhatlan pálinka erősítő. esszenciával; ez a italuk kellemes, izlé- ses zamatot kölcsönöz és csak nálam kapható.

1 kiló 3 frt 50 kr. (600-1000 literre), használati utasítással együtt.

Ezeket kivül ajánlok mindenféle esszenciával, rum, cognac, finom liqueurök stb.hez felülmulhatatlan jószágban. Vények ingyen hozzácsomagolotnak. Árlapok bér- mentve.

Karl, Philipp Pollak.
Essenen Specialitäten-Fabrik in Prag.

Szerény ké p v i s e l ö k kerestetnek

SZŐNYEGEK, függönyök, ágy- és asztal-terítők

nagy választékban
SZABÓ LAJOS FIAI cégénél.

Czigarettázók!

A ki észszerűen czigarettázik, tudja azt, hogy a czigarettázásnál nemcsak a dohány, hanem a papír finomsága is mérvado. Ezért, de még egészsége érdekében is ügyeljen minden czigarettázó, hogy a használandó papír finomsága minden kétféle kizáró legyen. Telje megnyugvással és bizalommal használható a

Les dernieres Cartouches

Braunstein Freres

PARISI GYARÁBÓL, 65. BOULEVARD EXELMANS

való czigarettapapír, melynek kitűnő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papírt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztók között sok féltékenykedés van kitéve s vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártók czégek nevét kinyomni, a mit pedig a tisztos gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírunk kezdetben teljes lapozámat és annak minőségét is leszállítják és kevesebb, súlyos papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizást hisszük, hogy minden értelmes czigarettázó a mi „Les dernieres Cartouches” jegyű krunkat fogja használni, mely évek óta bizonyult jobbnak, minden más czigarettapapírnál. Együttal figyelemztetünk mindenkit, hogy papírunk czimlapján czégnünk neve áll

BRAUNSTEIN FRERES

Czigarettapapírunk és hüvelyekünk gyári raktára Bécsben, I. Schottenring 25. s. alatt létezik.

Dr. Spitzer-féle

Arczenesót . . . 35 kr.
Mosdóvizet . . . 40 „
Salvator-szappant . . . 50 „
Lyoni rizslisztet 50—80 „

megtisztítják az arcot minden pörnsenéstől, szeplőtől, foltoktól stb.

Kézpastáznktól

3 nap alatt minden kéz gyengéd és fehér lesz . . . 60 kr.

Csak akkor valódi, ha az itt látható védjeggyel és a teljes névvel Julius Rosenfeld ellátva van.

Figyeljen a teljes czimre!!

mert különben értéktelen és káros szereket kap, miáltal az arc el van rontva.

Raktár Debreczenben: Tóth B. Dr. Rothsheknek V. Emil, Muraközy L. Mihálovics I. Balázs Ö. uraknál

Gyár és szétküldési raktár:

Salvator gyógyszer. Rosenfeld Gyula Nasicban, Eszék mellett.

Ismét elárusítóknak a legmagasabb engedmény. 3 frton felül bérmentett. Csomagok 1 frton alul nem küldetnek. Csomagolás nem számítatik.

Szelvényszám 436. Ezen szelvény beküldése után, ingyen küldjük a Toilettetítők czimű füzetet, melynek ára különben 25 kr.

Egy budapesti nagy tizlet megvétele által és dusan felszerelt nagyraktárunknak leltár előtti megkissebbitése czéljából

Butorszövet, szőnyeg, függöny,

ágy és asztalterítő

vászon és asztalnemű

valamint

női ruhaszöveteket tetemesen leszállított áron

ajánlunk.

KUNCZ JÓZSEF TÁRSA

DEBRECZEN, Kis-templom bazár.

FLEISCHER ES TÁRSA

gépgyára és vasönödeje Kassán eperjesi-ut 6 szám

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemeltartásával czélszerűen s gondosan gyártott jóhírű gépeit, nevezetesen:

Szeckavágókat kézi v. járgány hajtására,

Repavágókat és tengerimorzsolókat.

Olajsajók at és olajmagpörkölőket,

Örlő és daráló malmokat

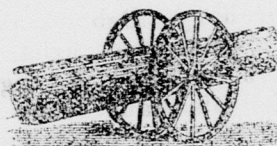
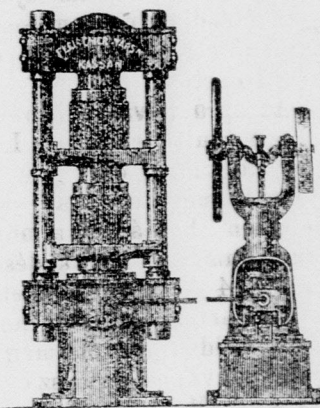
Továbbá mindennemű **SZIVATTYUKAT** gőzgepeket és gőzkazánokat

szeszgyár berendezéseket stb.

Gépeink, eszközeink s egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban.

Bizományi raktárt pedig **Sesztina Lajos urnál Debreczenben.**

Gazdasági gépeink képes, valamint öntödék gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Debreczeni és Budweiszi gyártmányú

agyakályhák

Dolhai, Chiznovizi, Nadrági és Friedlandi

vasakályhák

fa- és szén-fűtésre,

szabályozható köpeny és Meidingi-kályhák

acél vagy zománcos köpenyyel.

Legnagyobb raktár koresolyákban

Halifax, Merkur, Matador és Rohonczy

rendszerekben, sima palirozott és állanyozott (nikl) kivitelben.

Tengeri-kézi-morzsolók

különféle rendszerek szerint.

Tánczos R.-féle szabadalmazott (patent) tüzzmenten betörés ellen biztosított

pénzszekrények és kazeták

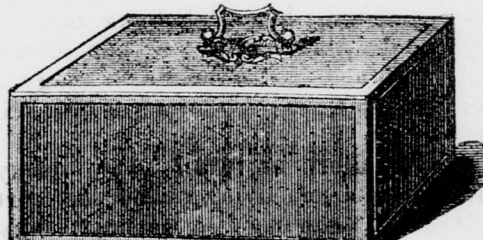
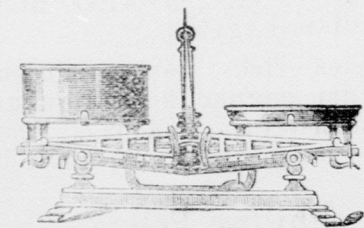
egyedülki képviselők

TÓTH GYULA

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA,

vasáru üzletében DEBRECZEN,

A VÁROSHÁZA SARKAN.

531. szám.
1891.

Arverési hirdetmény!

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a h.-bösszörményi kir. járásbírótság 4405/891. számú végzése által Biedermann E. és fia javára Reich Lipót ellen 183 frt 76 kr. törke, ennek 1890. évi november hó 29. napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 28 frt 45 kr. perkölttség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 551 frt 50 kr-ra becsült háziutorok és bolticzikkekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 4753/1891. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis H.-Bösszörményben, alperes lakásán és üzletében leendő eszközülésére 1891-ik év November hó 30-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az előírt ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt H.-Bösszörményben 1891-ik évi November hó 10. napján.

Bódogh Zsigmond
kir. bir. végrehajtó.